

WEEKOVERPEINZINGEN

● Gebruik maken van het onbegrepen

Toen de Israëlieten het manna in de woestijn zagen liggen, konden zij onmogelijk begrijpen wat het was. Ze riepen uit: „Manna? — Wat is dat?” Het stelde hen voor een probleem, dat zij niet konden oplossen. En toch verzamelden zij het iederen dag, en gebruikten het als voedsel, en putten er de kracht uit die zij noodig hadden. Er zullen misschien wel intellectualisten geweest zijn, die van oordeel waren dat men eerst eens grondig onderzoeken moest wat het was. Maar als de Israëlieten dat gedaan hadden, zouden zij de gelegenheid om zich ermee te voeden hebben laten voorbijgaan. Neen, zij gebruikten wat zij niet begrepen. Zij maakten zich ten nutte wat een mysterie was. Zij vonden voedsel in de barre woestijn, in hetgeen het verstand niet kon bevatten.

Nu is het eigenaardige dat wij allen dit-zelfde doen in het gewone leven, maar dat wij er dikwijls bezwaar tegen hebben dit te doen als het geestelijke dingen geldt. Er zijn veel mensen, die honger lijden, geestelijk honger lijden en omkomen, omdat zij geen gebruik willen maken van geestelijk voedsel, dat de grenzen van het intellect te boven gaat.

Dat de mensen toch waarlijk niet zoo handelen wanneer het gewone dingen betreft, kan op allerlei manier aange- toond worden.

Daar hebt u bijvoorbeeld de mooie uit- vinding van het kompas. In ieder kom- pas ligt een mysterie, en toch wordt het tegenwoordig gebruikt op ieder schip. Niemand kan dat instrument verklaren. Niemand kan precies zeggen waarom de naald trilt en schuift en schommelt tot- dat ze eindelijk roerloos stil blijft staan op het magnetische Noorden. En toch heb ik nooit gehoord dat een scheeps- kapitein het kompas verwierp omdat hij het niet begreep. — Maar wèl zijn er veel mensen die het kompas van den Bijbel verwerpen, omdat er dingen in zijn, die zij niet begrijpen. Dat is toch eigenlijk dwaas en onverantwoord. De mensen zijn o zoo dankbaar dat zij het kompas gebruiken kunnen, ofschoon zij het niet begrijpen. En toch weigeren veel mensen den Bijbel te gebruiken als regel voor hun leven, omdat er een verborgenheid in den Bijbel ligt.

Of denk aan de electriciteit. Het is een van de grootste krachten uit onze da- gen. Vroeger was er een ijzeren eeuw, maar nu kunnen wij spreken over een eeuw van electriciteit. Ze verlicht onze steden en bestraalt onze huizen; laat onze bellen klinken en drijft trams en treinen voort; verwarmt onze huizen en kookt ons voedsel; ze helpt om de muziek van het orgel voort te brengen. En toch kan niemand zeggen wat elec- triciteit eigenlijk is; geen man van wetenschap weet het. Maar nu is het merkwaardige, dat in het gewone leven

niemand weigert op dien grond gebruik te maken van de electriciteit. Wij ge- bruiken die kracht, en wij vroolijken het leven ermee op, en wij hebben er veel nut van, ofschoon wij er de natuur en den aard niet van kunnen begrijpen. Wij zijn evenals de kinderen Israels in de woestijn. Het manna was voor hen een mysterie. Zij wisten niet wat het was, en werden er toch dage- lijks door gevoed. — Wanneer wij nu in het dagelijksch leven zoo handelen, waarom zou het dan dwaas of licht- zinnig zijn om zoo te handelen op het gebied van het leven der ziel?

Ik denk bijvoorbeeld aan het gebed. Het gebed is een sterkere kracht dan electriciteit. Het gebed geeft rust aan het onrustig hart, het geeft ruimte aan het opgekropt gemoed, het geeft weer het juiste inzicht waar het verloren was gegaan, het reinigt al de uitgangen der ziel. En toch, hoeveel mensen zijn er die ophouden met bidden en weigeren gebruik te maken van de krachten van het gebed, omdat er dingen in zijn die het verstand te boven gaan. „Kan er plaats zijn voor het gebed in een wereld van ijzeren oorzaak en gevolg? Kan God het gebed hooren? Waarom zullen wij bidden als God toch alles van te voren weet?” Zoo hebben velen het bidden van hun kinderjaren verleerd, omdat er dingen in waren, die het verstand ver- warden. En toch doen wij dat nooit in het gewone leven. Wij verwerpen nooit krachten omdat in het binnenste ervan een mysterie ligt. Waarom doen wij het dan steeds weer als het geldt de gees- telijke dingen?

Nog één voorbeeld. Ik denk aan de verzoening door het bloed van Christus aan het kruis. Velen verwerpen de ver- zoening door Zijn bloed, omdat zij het niet kunnen begrijpen. Een rechtvaar- dig God zou Zijn schuldloozen Zoon straffen en dat, om schuldigen vrij te spreken en te roepen tot het eeuwige leven! Het gaat hun verstand te boven en daarom verwerpen zij wat zij niet kunnen vatten. En opnieuw wil ik zeg- gen dat ze doen wat zij op geen ander gebied ooit zouden denken te doen. Zij bouwen huizen met cement en steenen, ofschoon zij heelemaal niet weten wat cement en steen is. Zij gebruiken het kompas om hun schip te koersen, of- schoon er in het hart van het kompas een groot mysterie ligt. Zij laten de electriciteit hen kilometers vervoeren, ofschoon er geen enkele man van we- tenschap is die het wonder van de elec- triciteit kan peilen.

Laten wij verstandig zijn. Indien wij geen gebruik willen maken van de geestelijke krachten, zooals gebed en andere, omdat een trouwe en waar- achtige God ze ons aanbeveelt, laten wij het dan toch doen omdat het ver- standig is en omdat, wat wij dagelijks doen in het gewone leven, zeker ook van waarde zal zijn in het geestelijke. Gebruik het onbegrepen. Maak ervan een middel van genade. Verwerp geen geestelijke krachten omdat gij ze niet begrijpt. God heeft een zegen gelegd in vele dingen die wij niet bevatten kun- nen. En wanneer gij vraagt, evenals Israel: „Manna? Wat is dat?” bedenk dan dat, als het antwoord op deze vraag u niet wordt gegeven, gij toch het on- begrepen gebruiken kunt, om te er- varen dat het uw ziel zal voeden langs een weg dien, hoewel gij hem niet be- grijpt, God voor u gekozen heeft.

A. G. Barkey Wolf

HET BESLISSENDE OOGENBLIK

van Waterloo

18 JUNI 1815

In een eenvoudige boerenwoning te Walhaim wordt over het lot van Na- poleon, over het lot van Europa beslist.

Generaal Grouchy is de man, die deze beslissing neemt.

Slechts één seconde overweegt hij de vraag, wat hij doen zal: gehoorzaam aan het bevel van Napoleon de Pruisen blijven achtervolgen of ongehoorzaam aan dat bevel met zijn manschappen recht toe recht aan naar Waterloo mar- cheeren en zijn aandeel nemen in den strijd die daar thans woedt.

’n Enkele seconde aarzelt Grouchy, dan is zijn besluit genomen: hij zal verder trekken de Pruisen achterna, omdat er geen tegenbevel van den keizer is ge- komen.

Deze gehoorzaamheid van zijn generaal beteekent het einde van Napoleons

macht.

In deze ééne seconde is zijn lot beslist: hij is verloren!

Overal in de geschiedenis is de hand Gods merkbaar, maar wel heel duidelijk is dit het geval geweest in den slag bij Waterloo, nu 125 jaar geleden. De ge- hoorzaamheid van den Franschen gene- raal Grouchy en de ongehoorzaamheid van den Hollandschen generaal De Perponcher hebben in de velden van Waterloo het lot van Napoleon beslist. Men kent het verloop van de geschie- denis. Als een harstende granaat was op het Weensche congres de tijding aan- gekomen van Napoleons terugkeer van Elba. Wel bood hij vrede aan en wilde zich tevreden stellen met de oude gren- zen van Frankrijk, doch de Verbonde- nen hadden geen ooren naar dit voor- stel en verzamelden in allerijl hun le-

gers om Napoleon te weerstaan. Ook Napoleon neemt z'n maatregelen. Te Parijs met gejuich binnengehaald, heeft hij spoedig genoeg een groot leger op de been. Het is waar: vele van zijn voortreffelijke maarschalken heeft hij verloren, doch Ney, „de dapperste der dapperen” is hem gespaard gebleven. Reeds den 14en Juni trekt hij België binnen. Er zijn daar nog 117.000 Pruisische soldaten onder bevel van Blücher en 90.000 Engelschen en Nederlanders, onder bevel van Wellington en den Prins van Oranje. Napoleon weet, dat die troepen nog niet zijn georganiseerd, en met een snellen opmarsch hoopt hij de beide legers van elkaar te kunnen scheiden. Het eerste treffen heeft plaats tusschen Ney en den Nederlandschen generaal De Perponcher. Al vechtende wijkt hij terug naar Quatre-Bras, den bekenden viersprong van wegen. De opperbevelhebber zendt hem bevel terug te trekken en dit punt niet te verdedigen, doch De Perponcher gehoorzaamt *niet*; hij blijft te Quatre-Bras. Had hij wél gehoorzaamd, dan zou het Napoleon gelukt zijn Wellington en Blücher voorgoed te scheiden. De Prins van Oranje komt nu ook te Quatre-Bras en keurt de ongehoorzaamheid van den Generaal goed.

Daar te Quatre-Bras wordt Ney door den Prins van Oranje verslagen. Ondertusschen is Napoleon bij Ligny met de Pruisen slaags geraakt en heeft hij de overwinning weten te bevechten. De Pruisen zijn geslagen, ja, maar ze zijn niet verslagen. In goede orde trekken ze af. Den volgenden dag — 17 Juni — heeft Blücher zijn leger weer geheel in orde. Napoleon begrijpt onmiddellijk welk een groot gevaar hem bedreigt van de zijde van dit gereorganiseerde leger. Daarom ontvangt Grouchy bevel het Pruisische leger te achtervolgen. En Grouchy gehoorzaamt dit bevel; hij doet het maar al te goed. Als hij in den morgen van 18 Juni zijn ontbijt gebruikt in een eenvoudige boerenwoning, voelt hij plotseling den grond zachtjes trillen. Dat zijn de kanonnen. Er is daarginds een veldslag begonnen. Inderdaad, Napoleon en Wellington zijn bij Waterloo op elkaar gebotst en de beslissing van dezen slag ligt in een boerenwoning te Walhaim en Grouchy heeft die beslissing in de hand. Kort daarop stormen de beide generaals Gerard en Vandamme het vertrek binnen, waar Grouchy aan den maaltijd zit. Ze komen met een verzoek, doch dat verzoek klinkt als een bevel: ze wil-

len onmiddellijk opmarcheeren in de richting van het kanonvuur. Het is slechts een afstand van drie uur gaans. Het staat voor hen vast, dat de beslissende veldslag begonnen is, en zij achten het noodzakelijk den keizer ter hulp te snellen. Grouchy staat voor een geweldige beslissing. Hij overweegt, 'n seconde, 'n minuut, langer niet. Gehoorzaamheid is de eerste plicht van den soldaat. De Keizer heeft hem bevolen de Pruisen te achtervolgen; er is geen tegenbevel gekomen en dus... „Maar laat mij dan met mijn eigen divisie en wat cavalerie naar het slagveld gaan,” smeekt Gerard. Doch ook dit staat Grouchy niet toe; het zou onverantwoordelijk zijn, zijn toch al niet groote leger nog eens te verdeelen. De beslissing is gevallen; het groote oogenblik van Waterloo is voorbij. Grouchy marcheert met zijn soldaten Blücher achterna en laat Napoleon vergeefs wachten op de zoo noodige versterking. Pas enkele uren later, als Grouchy al oprukkend, nog steeds geen Pruisische soldaten heeft gezien, begint heel langzaam bij hem het besef te ontwaken, dat hij een flater heeft gemaakt van zwaar kaliber. Blücher is hem te slim

Slag bij Waterloo. De Prins van Oranje wordt gewond weggedragen

af geweest; hij is links om gezwaaid en heeft Wellington op het beslissende oogenblik weten te bereiken.

Ondertusschen woedt in de velden van Waterloo de slag, die over het lot van vele volken zal beslissen.

Geweldig is de aanval der Franschen op de legers der Verbondenen. Kroonprins Willem van Oranje strijdt in de voorste gelederen. Onverschrokken voert hij het bevel en als een kogel zijn linkerschouder treft, blijft hij toch doorvechten, totdat hij machteloos neervalt. Op een deur wordt hij buiten het slag-gewoel gedragen.

De legers houden elkaar wonderlijk in evenwicht en het is duidelijk, dat hij, die het eerst versterking krijgt, overwinnaar zal blijven.

Wellington hoopt op de komst van Blücher.

Napoleon snakt naar het verschijnen van Grouchy. Reeds heeft hij hem tal van ordonnansen gezonden, maar nog

altijd toeft de generaal.

Daar klinkt in de flank fuseliervuur.

„Ha eindelijk Grouchy!” roept Napoleon uit.

Doch hij heeft zich vergist.

De gehoorzame Grouchy marcheert nog steeds achter de onzichtbare Pruisen aan.

Als Napoleon begrijpt, dat hij zich heeft vergist, dat niet Grouchy, maar Blücher op het strijdtoneel is verschenen, weet hij meteen, dat voor hem de slag verloren is.

De Fransche adelaar stort neer!

En de kreet: „Redde zich wie kan!” snerpt over het slagveld.

Het langst houdt de Garde stand.

Zij wil zich niet overgeven: „De Garde sterft, maar geeft zich niet over!” is de leus.

Napoleon wil met haar ondergaan, doch zijn generaals houden hem daarvan terug. Als een verslagene vlucht de keizer van het slagveld, dat hem kroon, dynastie en vrijheid heeft ontnomen.

Grouchy is laat in den avond op de Pruisische achterhoede gestuit. Een vinnig gevecht is ontstaan, waarin hij de overwinning behaalt, die echter niet de minste beteekenis meer heeft.

Hij brengt een onrustigen nacht door en pas den volgende morgen, om tien uur brengt een officier de verpletterende tijding.

Grouchy buigt het hoofd: hij beseft nu — maar te laat! — dat de geweldige beslissing één minuut in zijn hand heeft gelegen.

Dat oogenblik heeft hij verzuimd.

Napoleon is verloren en Europa is gered door... Grouchy.

Zoo althans ziet de oppervlakkige mensch deze zaak. Maar zoo is het toch inderdaad niet. Want achter al deze dingen — vaak zeer kleine — staat God, die het lot van landen en volken in Zijn hand houdt.

P. de Z. J.Gz.

EEN HOEKJE IN EEN GROOTE STAD

Een hoekje... dat is nogal een bescheiden opschrift. Ik had ook wel „Stedenschoon” boven dit artikel kunnen plaatsen. Dat klinkt weidscher en het woord zou hier niet misplaatst zijn. Of vindt iemand, dat dit hoekje van Amsterdam niet tot zijn schoonheid behoorde? Behoorde, want naar ik meen is het al verdwenen. De fotograaf nam het juist, omdat hij het zo mooi vond. Hier is geen vermoeiend saai eentonigheid, hier is veelvormigheid; dit hoekje leeft. Ja, het zijn maar oude huizen en wie van moderne symmetrie houdt, van de glazen-ijzer-zakelijkheid, moet er maar niet naar kijken. Geen twee gevels zijn eender: de ramenverdeling bij 't ene huis verschilt van die bij 't andere. Toch, die houten trappen, stukgelopen door een paar geslachten, die kelderruiten, die pakhuizen beneden, waar schaars het licht binnenvalt, die muren met hun vlekkenvlakken, die gescheurde trottoirs en vooral die pannenkleur en gevelkleuren gaven aan het geheel zijn eigenaardige bekoring. Dat is zeker bij 't ongelooftwaardige af, dat scheuren en vlekken dit ook kunnen doen. En toch is het waar. Een gammel schuurtje, waarvan de planken aan elkaar hangen, de deur scheefgezakt is en het dak vergroezeld, kan inspireeren tot kunstwerk, meer dan een dito gebouwtje met nette muren en mooi-rechthoekig-passende deur

en onberispelijke pannenrijen. Kennen we de schoonheid van eiken met gebarsten stammen en van scheeve, verkromde knotwilgen met wilde koppen? Men moet oog hebben voor tintenvariaties op muren en daken, verkleuringen van rood en grijs. Dat handkar-fragment hoort er bij en maakt het alles mooier dan de fietsen, die eigenlijk te modern zijn voor de sfeer.

Maar dit alles raakt den buitenkant. Daar achter die gordijnen worstelt het leven om resultaat. Daar vragen de problemen om aandacht. De kleine, die ook groot zijn, omdat ze hun eigen geheimen dragen, en de andere. Want in vele menschenzielen wordt een strijd geleverd op leven en dood. En trilt een heimwee naar de onvergankelijke waarden, die eens het bezit waren van den mensch, toen hij nog leefde in het Paradijs, vóór de zonde stoorde en vernielde. Wie zal zeggen, wat daar in die eenvoudige woningen is geleden, wat daar heeft doen schreien en treuren om allerlei leed! Of ook, hoeveel geluk Gods goedertierenheid daar heeft doen bloeien! Gods goedertierenheid, ook aan tijd noch plaats gebonden. Want ook daar kan een schamel stuk brood in vrede gotten zijn en kan de liefde haar zegen over het leven hebben uitgebreid. In zoo'n bovenhuisje, dat als tuintje bezat een simpele plank, begrensd door een even simpel hekje,

waarbinnen fel-roode geraniums bloeiden en de bellen-knoppen van fuchsia's opensprongen; waar een vink in de kooi zijn daglied uitzong, waar kinderen speelden met wat leeg garenklossen en houten blokjes. Daarbinnen is gearbeid door enkele geslachten. Om zuurverdiend geld zuinig te beheeren. Om jong leven op te voeden. En daar heeft de Bijbel ook den weg kunnen wijzen naar het geluk, dat nimmermeer vergaat. Dit alles geldt den binnenkant van die oude-huizen-geschiedenis.

Die huizen zelf waren maar de begrenzingen van het eigenlijke leven, dat zich bewoog tusschen eenvoudig, misschien armelijk meubilair. Binnen de muren is dat leven gebouwd; menschen hebben er elkaars leven gebouwd, of misschien... gesloopt. Er zijn kinderen geboren; er zijn grooten en kleinen uitgedragen. Er is ziekte geleden; er is gezondheid genoten of herwonnen. In de hoekjes van oud-Amsterdam bestond men en bestaat men ook bij Gods gratie.

We kunnen niet denken aan stedenschoon of we openen de deuren der huizen en kijken naar binnen. En dan zien we aan den binnenkant nog den buitenkant van het leven, maar de gedachten boren door dien buitenkant heen en trachten het leven zelf te vinden. En dan te peilen. Toch laten die stoffelijke omhulsels van het leven niet onverschillig. Ze kun-